

Список використаних джерел

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. URL: <https://www.sejm.gov.pl/prawo/konst/polski/kon1.htm>
2. Janikowski, Ł. (2018). *What Is the Quality of the Fiscal Policy in Poland?* URL: <https://caseresearch.medium.com/what-is-the-quality-of-the-fiscal-policy-in-poland-ed3a44b5e975>

Володимир Цап

к. е. н, доцент

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, м. Мелітополь, Україна

ПРОБЛЕМИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Блокування податкових накладних (ПН) та розрахунків коригувань (РК) останнім часом набуло великої актуальності судячи із кількості запитань, що надходять на аналітичний цент ГО «Аграрний Союз України», і ця тема залишається чи не найактуальнішою. З 1 лютого 2020 р. набув чинності новий Порядок зупинення реєстрації податкової накладної або розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних затвердженого постановою КМУ від 11.12.2019 р. № 1165 [3]. Цим порядком було оновлено ознаки так званої безумовної реєстрації ПН (РК), тобто якщо ПН (РК) відповідають хоча б одній із таких ознак, то подальший моніторинг за критеріями ризиковості не проводиться й такі ПН (РК) не блокуються. Такими ознаками є:

1. ПН (РК) не підлягає наданню одержувачеві та/або складена щодо операції, звільненої від оподаткування.
2. Обсяг поставок за місяць менший за 500 тис. грн та одночасно виконуються нижченаведені умови: обсяг операцій за поточний місяць з одним покупцем-платником ПДВ, не перевищує 50 тис. грн; сума ПДВ, сплачена в попередньому місяці, становить понад 20 тис. грн; керівник сільгоспідприємства обіймає аналогічну посаду не більше ніж у трьох платників податків.
3. Одночасно необхідно виконувати такі умови: загальна сума ПДВ, сплачена за останні 12 календарних місяців, становить понад 1 млн грн ;показник податкового навантаження (D) – понад 5%; сума постачання за поточний звітний місяць не перевищує найбільшої місячної суми ПДВ за останні 12 календарних місяців, збільшеної в 1,4 рази.
4. У ПН (РК) відображені операції по товарах із кодом УКТ ЗЕД та/або по послугах із кодом ДКПП, зазначених у таблиці даних платника ПДВ, врахованій органом ДПС [2].

Отже, ПН(РК) сільгоспідприємств не блокуватимуться, якщо буде виконана, зокрема, четверта умова – подана таблиця (за умови врахування її податковим органом). Тому подання цієї таблиці є чи найважливішим в питанні подальшого блокування ПН(РК). Форма таблиці затверджена в додатку 5 до Порядку № 1165. В ній зазначаються види економічної діяльності відповідно до КВЕД, коди товарів згідно з УКТЗЕД, що постачаються та/або придбаваються (отримуються) платником податку, ввозяться на митну територію України, коди послуг згідно з ДКПП, що постачаються та(або) купуються.

До таблиці в обов'язковому порядку додається пояснення (п. 14 Порядку № 1165) [3]. Воно складається у довільній формі, але в ньому слід зазначити: вид діяльності сільгоспідприємства з посиланням на податкову та іншу звітність; наявність землі є у користуванні (із посиланням на «земельну» звітність); кількість постійних та сезонних працівників (із посиланням на «зарплатну» звітність); перелік основних засобів (із посиланням на форму 20-ОПП). Враховуючи факт що основним засобом задіяним у технологічному процесі вирощування сільськогосподарських культур є земля, аграрним підприємствам необхідно подати форму 20-ОПП щодо основних засобів та земельних ділянок, а потім приступати до складання таблиці [1].

Фермерським господарствам необхідно враховувати той факт, якщо немає найманих працівників (чи їх кількість менша 5 чоловік), подаються пояснення, що всі роботи виконуються силами членів господарства (вказати їх кількість, прізвища, виконані роботи та факт підтвердження сплати ЄСВ та ПДФО із посиланням на відповідну звітність). Також необхідно зазначити в який період та в якій кількості до сільськогосподарських робіт залучалися сезонні працівники або працівники за цивільно – правовими договорами посиляючись на звітність щодо оподаткування їх заробітної плати (доходу) (ПДФО, ВЗ, ЄСВ).

Таблиці розглядає комісія ДПС. Протягом п'яти робочих днів вона має ухвалити рішення про її врахування (неврахування). Проте в більшій частині від Комісії надходять відмови. Останнім часом сільськогосподарські підприємства скаржаться на те, що дані таблиць фіскальні органи не враховують. Конкретних причин відмов прийняття цієї таблиці вищевказаними нормативними документами не встановлено. Не передбачено також і порядок оскарження рішень про неврахування таблиць. Але на підставі аналізу низки відмов можна зробити висновки, що таблицю не приймають, зокрема, за наступних випадків: подана без пояснень; неправильно складена; занадто велика (тоді її слід розбити на кілька таблиць, які подати окремо); за наявною в податківців інформацією у сільгоспідприємства відсутні можливості (ресурси) для вирощування (виробництва) сіль господарської продукції, заявленої в таблиці. Це найпоширеніша причина відмови у прийнятті таблиці. Подібний висновок на перший погляд фіскальні органи можуть зробити, наприклад, якщо підприємство не подавало форми 20-ОПП з інформацією про земельні ділянки та інші основні засоби, необхідні для здійснення діяльності, або в його штаті

замало (менше п'яти) найманих працівників. Проаналізувавши за допомогою електронного кабінету платника податків, подані дані підприємства: форма 20-ОПП подавалася в ній були зазначені всі землі, основні засоби. У разі відсутності у платника власної (орендованої) сільгосптехніки, а для обробки земель користується послугами інших суб'єктів господарювання, про це зазначено (в поясненнях до таблиці) та додано копії договорів і актів про надання відповідних послуг (виконання робіт). Що стосується «малої» кількості працівників у фермерських господарств, то надано пояснення, як зазначено вище.

Сільськогосподарські підприємства після отримання рішення (в електронному вигляді) про неврахування таблиці, проаналізувавши причини намагаються вжити заходів щодо їх усунення (надають більш уточнених пояснень, підтверджують документально технологічні процеси виробництва, додатково подають форми 20-ОПП про основні засоби тощо). Якщо після використання всіх можливих заходів та повторного подання таблиці, підприємства знову отримують рішення податкового органу про неврахування даних, таке рішення залишається тільки оскаржити у судовому порядку.

У більшості випадків сільськогосподарські товаровиробники із-за сезонності виробництва, нерівномірності отримання помісячних доходів протягом року, а відповідно і нерівномірності сплати податків не підпадають під ознаки безумовної реєстрації ПН(РК), отже ПН(РК) перевірятимуть за критеріями ризикованості: відсутність товару (послуги), зазначеної в ПН, у таблиці даних платника ПДВ; відсутність (анулювання, зупинення) ліцензій, виданих органами ліцензування, які засвідчують право на виробництво, експорт, імпорт і оптову торгівлю підакцизними товарами (продукцією); відсутність на дату складення ПН(РК) відомостей в Реєстрі платників акцизного податку; складення РК до ПН, яким передбачається зміна номенклатури на товари (послуги), відсутні у таблиці даних платника ПДВ; відсутність товару, зазначеного в РК, в таблиці даних платника ПДВ; складення РК на зменшення податкових зобов'язань до ПН, складеної на неплатника ПДВ, та подання його для реєстрації у строк, що перевищує 14 календарних днів із дня складення ПН.

Враховуючи доволі велику кількість заблокованих ПН (РК) сільськогосподарським підприємствам необхідно зберігати позитивну податкову історію, при цьому зменшуючи власні вигідні умови під час реалізації продукції. За таких умов рекомендовано дотримуватись таких вимог:

1. Обсяг постачання за місяць має складати менше 500 тис. грн., а з одним покупцем не більше 50 тис. грн, та при умові що керівник займає аналогічну посаду не більше ніж у трьох підприємствах;

2. Здійснення протягом будь-яких чотирьох звітних місяців з останніх шести місяців реєстрацію ПН/РК за одним і тим самим кодом УКТ ЗЕД.

4. Площа наявних земельних ділянок на правах власності або користування має бути не меншою за 200 га або орендованих земельних ділянок комунальної та (або) державної власності – не менше 0,5 гектара

(станом на 1 січня поточного року), що задекларовані до 20 лютого поточного року, в тому числі за які своєчасно сплачено податки.

5. Сплачений розмір ЄСВ на одного працюючого має перевищувати суму ЄСВ з мінімальної заробітної плати у 2 рази за останні 12 місяців, за умов, що з початку попереднього року керівник та/або засновник не змінювалися, а середньомісячна чисельність працюючих становить не менше 5 осіб за останні 12 місяців.

На практиці блокування ПН(РК) відбувається доволі часто без поважних причин, що призводить до неотримання від контрагентів повного розрахунку, вилучення оборотних коштів підприємств. Подача скарг, не вирішує питання, більша частина платників податків вимушена звертатися до суду, де найчастіше отримують позитивне рішення.

Основною причиною блокування ПН(РК) є зменшення податкового навантаження зі сплатити податків та зборів платником податку. З прийняттям змін до ПКУ з 01.04.2021 р ставка ПДВ для сільськогосподарських товаровиробників зменшилася з 20% до 14% при цьому податковий кредит залишився на рівні 20%, що призвело до зменшення податкового навантаження зі сплати ПДВ. Вважаємо за доцільне виключити тимчасово контроль за таким показником, як зменшення податкового навантаження, для підприємств аграрної галузі (до 01.04.22р). На часі є актуальним розгляд питання щодо можливості подачі звітності та сплати зобов'язань з ПДВ сільськогосподарськими товаровиробниками один раз на квартал (таку можливість втрачено у зв'язку з відміною подачі квартальні звітності платниками єдиного податку).

Список використаних джерел

1. Цап В. Д. Витрати і собівартість продукції в сільськогосподарських підприємствах України та їх формування: дис. на здоб. наук. ст. канд. ек. наук: 08.00.04 / НУБіПУ. Київ, 2016. 213 с.

2. Податковий кодекс України №2755-IV від 02.12.2010 р Електронний ресурс <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show>

3. Постанова КМУ «Про затвердження порядку з питань зупинення реєстрації податкових накладних/розрахунків коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних» № 1165 від 11.12.2019 р Електронний ресурс: <https://tax.gov.ua/zakonodavstvo/podatkove-zakonodavstvo/postanovi-kabinetu-ministr>